

ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ : κ. Μαρία Θαλασσινού, κ. Μαρία Παπανικολάου, κ. Χρήστος Αξής

ΤΑΞΗ :

ΤΜΗΜΑ :

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΟΝΟΜ/ΜΟ

Κείμενο 1 : Το φαινόμενο της επιθετικότητας στο σχολείο

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 , αυτό που έχει απασχολήσει σε μεγάλο βαθμό τους ερευνητές στα περισσότερα κράτη της Ευρώπης είναι η βία και η επιθετικότητα των μαθητών στον χώρο του σχολείου.[...]

Μια μορφή βίας που εμφανίζεται συχνά στο σχολείο είναι ο εκφοβισμός (bullying) ή η θυματοποίηση (victimization). Ο σχολικός εκφοβισμός \ θυματοποίηση είναι οι δύο όροι που έχουν μεταφραστεί από τον αγγλικό όρο «Bullying» , παρατηρούνται στο σχολικό περιβάλλον και δυσχεραίνουν την προσαρμογή των παιδιών . Πιο συγκεκριμένα, με τον όρο «θυματοποίηση» αποδίδουμε τον αγγλικό όρο «victimization» που είναι αποτέλεσμα εκφοβισμού , δηλαδή μιας συγκεκριμένης μορφής επιθετικής συμπεριφοράς με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά . Οι βασικές προϋποθέσεις για τη χρησιμοποίηση του όρου είναι η επανάληψη αυτών των ενεργειών με σταθερή συχνότητα και μεθόδευση προς τους πιο αδύναμους μαθητές.

Σύμφωνα με τον Olweus , ο εκφοβισμός μπορεί να οριστεί με τον ακόλουθο τρόπο: « ένας μαθητής γίνεται αντικείμενο εκφοβισμού ή θυματοποιείται όταν υποβάλλεται , κατ' επανάληψη και κατ' εξακολούθηση , σε αρνητικές ενέργειες από έναν ή περισσότερους άλλους μαθητές» . Η αρνητική ενέργεια μπορεί να είναι λεκτική (*πειράγματα , απειλές , ειρωνείες κ.α.*) , σωματική (*χτυπήματα , σπρώξιμο, κ.α.*) , όπως και ψυχολογική (*συκοφάντηση , αποκλεισμός από ομάδα , απομόνωση κ.α.*) .[...]

Η σημασία του σχολικού εκφοβισμού για την κοινωνία έχει οδηγήσει πολλούς ερευνητές στη διερεύνηση και την αναζήτηση των παραγόντων και των κοινωνικών συνθηκών που τον προκαλούν ή και τον ευνοούν .[...]

Συγκεκριμένα , μαθητές των οποίων το κοινωνικό υπόβαθρο , οι γνωστικές τους ικανότητες και το γλωσσικό ή πολιτισμικό υπόβαθρο διαφέρει ή αποκλίνει από το αντίστοιχο των άλλων μαθητών της τάξης , βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο τόσο ως δράστες όσο και ως θύματα σχολικής βίας και εκφοβισμού. Από εμπειρικά δεδομένα , υπάρχουν ενδείξεις ότι ο βαθμός , κατά τον οποίο ορισμένα παιδιά θυματοποιούνται , επηρεάζεται από το αν είναι μέλη κάποιας μειονότητας ή αν αποκλίνουν από αυτό που θεωρείται προέχον ομαδικό πρότυπο σε θέματα συμπεριφοράς , εξωτερικών χαρακτηριστικών , οικογενειακής προέλευσης και τόσων άλλων . [...]

Επίσης, η μεταβλητή «κοινωνικό φύλο» (gender) έχει επισημανθεί από όλες σχεδόν τις έρευνες. Τα αγόρια έχουν περισσότερες πιθανότητες εμπλοκής σε περιστατικά σχολικής βίας (ως θύματα και ως θύτες) συγκριτικά με τα κορίτσια, μια διαπίστωση που αναμφίβολα συνδέεται με τη διαδικασία της διαφορικής κοινωνικοποίησης. Όπως αναφέρουν οι Δεληγιάννη-Κουϊμτζή και Σακκά, «το σχολείο αποτελεί φορέα κοινωνικοποίησης που προωθεί και αναπαράγει την κυρίαρχη άποψη για το πώς πρέπει και πώς δεν πρέπει να συμπεριφέρονται τα δύο φύλα και δομεί ηγεμονικές ανδρικές και γυναικείες ταυτότητες». [...]

Σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής μάθησης, τα παιδιά που γίνονται μάρτυρες βίαιης συμπεριφοράς μεταξύ των γονέων τους έχουν περισσότερες πιθανότητες να μάθουν και να αντιγράψουν αυτά τα επιθετικά πρότυπα συμπεριφοράς. Η έκθεση σ' αυτές τις μορφές συμπεριφοράς μπορούν να επηρεάσουν την εικόνα του παιδιού γύρω από την επιθετική συμπεριφορά και να τη θεωρήσουν ως μια αποδεκτή μορφή και μέθοδο αντιμετώπισης συγκρούσεων.

Τέλος, σχετικά με την επίδραση των συνομηλίκων στην εκδήλωση βίαιης και επιθετικής συμπεριφοράς, υπάρχουν πλούσια ερευνητικά δεδομένα. Στις έρευνες για τη σχολική βία και τον εκφοβισμό επισημαίνεται η επίδραση της ομάδας των συνομηλίκων στην άσκηση της βίας και τα «*παιχνίδια εξουσίας*» μεταξύ των συνομηλίκων, την ιεράρχηση των φίλων, τη θέση του μαθητή στην ομάδα των συνομηλίκων του, τις αξίες, τις στάσεις και συμπεριφορές της ομάδας.

Ελένη Δ. Τρίγκα – Μερτίκα, Σχολική βία , εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2011 , σελ. 37, 41, 50-51

Κείμενο 2: Οι τραμπούκοι της ζωής μου, από τον Στάθη Τσαγκαρουσιάνο

Το πιο καθοριστικό πράγμα της ζωής μου ήταν το μπούλινγκ που δέχτηκα μικρός. Πρώτον, διότι μου στέρησε την παιδική μου ηλικία. Δεύτερον, γιατί μου προκάλεσε έναν απέραντο φόβο, που ποτέ δεν ξεπέρασα και κατά καιρούς καταλύει ό,τι κερδίζω.

Όσα συμβαίνουν σε κάθε άνθρωπο που ενηλικιώνεται –θάνατοι, καταστροφές, αστάθειες – τα διαπραγματεύεσαι σχετικά ευκολότερα. Λες, είναι η μοίρα των ανθρώπων, η φύση των πραγμάτων - είναι κάτι γενικό. Όμως τον φόβο που σου κληροδότησε το μπούλινγκ, δύσκολα τον σκεπάζεις, πόσο μάλλον τον σβήνεις. Γιατί έρχεται από τη ρίζα του εαυτού σου – τότε που διαμορφωνόταν. Είναι ένα «ελάττωμα» δικό σου: το ατομικό σου στίγμα.

Κι αυτό το στίγμα είναι ο εξοστρακισμός από την ομάδα και την κοινωνία. Η αίσθηση ότι δεν σε θέλουν επειδή είσαι σεξουαλικά, φυλετικά, σωματικά, ή ψυχικά ασυνήθιστος. Αυτή η επιβεβλημένη μόνωση, ιδίως τότε που δεν έχεις ακόμα έρμα μέσα σου για να σε συγκρατήσει, είναι σαν ξαφνικός θάνατος. Ειδικά αν ζεις σε ένα απλοϊκό περιβάλλον (επαρχία ή οικογένεια) που συσχετίζει κουτά. Δεν ξέρεις από πού να κρεμαστείς.

Παλιά, τα πράγματα ήταν χειρότερα. Τη δεκαετία του 60, χωρίς facebook και ίντερνετ, περιοδικά και κινητά – δεν μπορούσες καν να παρηγορηθείς στη φάτνη των ομοιοπαθούντων. Πολλά βράδια αποκοιμιόμουν κλαίγοντας κάτω από τα σκεπάσματα. Ζήλευα τα παιδιά που ποτέ δεν σκέφτηκαν τί είναι και πού πάνε. Ο συναγερμός που χτύπησε μέσα μου, με έκανε μεν πιο σβέλτο, αλλά μου στέρησε κάθε ανεμελιά.

Προσπαθώ να το πάρω απόφαση και να πάω παρακάτω. Λέω στον εαυτό μου: είναι σα να όρμησε ένα κτήνος και να σου έφαγε το χέρι –μάθε να ζεις ως μονόχειρας και φρόντισε να κάνεις καλά ακροβατικά.

Οτιδήποτε κατορθώνω στη δουλειά μου, ουσιαστικά απαντά στην απορία που μου γεννήθηκε όταν μου επιτέθηκαν πρώτη φορά: αναρωτήθηκα αν το αξίζω και επειδή δεν είχα ακόμα συνείδηση του εαυτού μου, υπέθεσα ότι ίσως είμαι κάτι όντως παρακατιανό. Έφτανα να τους δικαιολογώ, στο ποδόσφαιρο ήμουν το όνειδος της χλόης, και οι ομάδες τσακωνόντουσαν ποια δεν θα με πάρει. Τα κατάφερα βέβαια σε άλλα πράγματα (π.χ. στις λέξεις), αλλά ούτε κανείς μου το είχε πει ποτέ, ούτε εγώ το ήξερα. Κι έτσι μεγάλωσα ως εξωφυλαρούχας *—*πράγμα όχι καλό*. Έκτοτε προσπαθώ κυρίως για ένα πράγμα: να αποδείξω ότι τα δίχτυα μου δεν είναι τρύπια. Κουραστικό, πολύ κουραστικό.

Δυστυχώς δεν κατάφερα να πάψω να φοβάμαι μέσα από τη φιλία, τον έρωτα, το χρήμα ή τη δύναμη. Τα δύο πρώτα, σίγουρα, είναι καταφυγή όταν δυσκολεύομαι –όπως και τα ταξίδια. Αλλά με τα χάδια ή την φυγή δεν γίνεται για πολύ καιρό δουλειά- κάποια στιγμή πρέπει να ξαναβγείς στον κόσμο. Τα δύο τελευταία, βοηθούν όσους θέλουν να δώσουν πόνο σε όσους τους πονέσανε –αλλά το ζητούμενο δεν είναι τα καουμποϊλικά (όσο κι αν τα ευνοεί η κοινωνία)- είναι η προσωπική ευτυχία. Η εξουσία, η επίδειξη της δύναμης, η εκδικητικότητα, απλώς αναδιπλασιάζουν την παλιά αγωνία –κανένα όφελος.

** εξωφυλαρούχας: Ατζαμής παίχτης που δεν αγωνίζεται και ο ρόλος του περιορίζεται στη φύλαξη των ρούχων*

Στάθης Τσαγκαρουσιάνος 28/3/2015 πηγή: www.lifo.gr

Κείμενο 3: Μη κλαις αγόρι

Μη κλαις αγόρι που σε κοροϊδεύουν

Μη κλαις για τ' άσπρα σου μαλλιά

Θα 'ρθει καιρός που θα μελαγχολούν

Για τα χαμένα τους παλιά

Μη κλαις αγόρι που σε παραδέρνουν

Κι ας είσαι διαφορετικός

Θα 'ρθει καιρός που θα σε ζηλεύουν Γιατί εσύ θα 'σαι ειλικρινής

Μη κλαις αγόρι για τη μοναξιά

Που νοιώθεις στην παρέα τους

Καλύτερα μόνος παρά με ψευτιά

Μέσα στις καρδιές αδειανές τους

Μη κλαις αγόρι μη χάνεις καιρό

Σηκώσου και πάλεψε ξανά

Αυτοί που σήμερα σε πληγώνουν

Θα 'χουν φύγει αύριο το πρωί

(Από το διαδίκτυο, αγνώστου ποιητή)

Θέματα:

A. Να παρουσιάσετε περιληπτικά στους συμμαθητές σας τους λόγους που προκαλούν και ευνοούν τον σχολικό εκφοβισμό σύμφωνα με το κείμενο 1. (70 περίπου λέξεις) **(μονάδες 20)**

B.1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων του κειμένου 1, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με τις κατάλληλες κειμενικές αναφορές. **(μονάδες 10)**

α) Σύμφωνα με τον Olweus ως εκφοβισμό ορίζουμε την απαξ άσκηση κάθε μορφής βίας σε κάποιον μαθητή.

β) Ως αρνητική ενέργεια σύμφωνα με τον Olweus θεωρείται αποκλειστικά η ψυχολογική βία.

γ) Σύμφωνα με την θεωρία της κοινωνικής μάθησης τα παιδιά που βιώνουν συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ των γονιών τους, αποκλείεται να εκδηλώσουν επιθετική συμπεριφορά.

δ) Κατά βάση τα αγόρια εμπλέκονται σε περιστατικά σχολικής βίας.

ε) Πλούσια ερευνητικά στοιχεία επιβεβαιώνουν την καθοριστική επίδραση των συνομηλίκων στην εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς.

B.2. Ποιος είναι ο κυρίαρχος τρόπος πειθούς που αξιοποιείται στο κείμενο 1; Να εντοπίσετε ΤΡΙΑ (3) από τα μέσα πειθούς που χρησιμοποιούνται. *(μονάδες 7)*

B.3. Ποια νοηματική σχέση ορίζεται από τις ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις: *συγκεκριμένα, επίσης, αναμφίβολα*; Να δώσετε από μια ισοδύναμη νοηματικά λέξη. *(μονάδες 12)*

B.4. Να αναγνωρίσετε τη λειτουργία των παρακάτω σημείων στίξης: *(μονάδες 6)*

α. (πειράγματα , απειλές , ειρωνείες κ.α.) - παρένθεση (Κείμενο 1)

β. «παιχνίδια εξουσίας» - εισαγωγικά (Κείμενο 1)

γ. –πράγμα όχι καλό – μονή παύλα (Κείμενο 2)

Γ. Αξιοποιώντας τρεις (3) κειμενικούς δείκτες του ποιήματος να σκιαγραφήσετε την συναισθηματική κατάσταση του αγοριού και να ερμηνεύσετε την αποτροπή του ποιητικού υποκειμένου. (150 – 200 λέξεις) *(μονάδες 15)*

Δ. Σε μία εισήγηση που θα παρουσιάσετε στο πλαίσιο μιας ημερίδας που διοργανώνει το σχολείο σας για τον σχολικό εκφοβισμό, να παρουσιάσετε τις ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του σχολικού εκφοβισμού και να προτείνετε τρόπους πρόληψης και καταπολέμησής του (350-400 λέξεις) *(μονάδες 30)*

Σας ευχόμαστε επιτυχία

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΤΥΧΕΙΝ